

Fondul Social European
Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Incluziunea sociala si combaterea saraciei
Prioritatea de investiții: POCU/449/4/16/Consolidarea capacitatii întreprinderilor de economie
sociala de a functiona intr-o maniera autosustenabila
Beneficiar: CENTRUL DE CALCUL SA
Titlul proiectului: „Sprijin pentru competitivitate sociala in regiunea Sud-Vest”
Contract de finanțare nr. 449/4/16/128721
Cod SMIS: 128721

GHID DE ANALIZA A ECONOMIEI SOCIALE

Considerente generale

Economia socială este definită de Legea nr. 219/2015 ca fiind ansamblul activităților organizate independent de sectorul public, al căror scop este să servească interesul general, interesele unei colectivități și/sau interesele personale nepatrimoniale, prin creșterea gradului de ocupare a persoanelor aparținând grupului vulnerabil și/sau producerea și furnizarea de bunuri, prestarea de servicii și/sau execuția de lucrări.

Principiile economiei sociale sunt:

- Prioritate acordată individului și obiectivelor sociale față de creșterea profitului;
- Solidaritate și responsabilitate colectivă;
- Convergență dintre interesele membrilor asociați și interesul general și/sau interesele unei colectivități;
- Control democratic al membrilor, exercitat asupra activităților desfășurate;
- Caracter voluntar și liber al asocierii în formele de organizare specifice domeniului economiei sociale;
- Personalitate juridică distinctă, autonomie de gestiune și independența față de autoritățile publice;
- Alocarea celei mai mari părți a profitului/ excedentului financiar pentru atingerea obiectivelor de interes general, ale unei colectivități sau în interesul personal nepatrimonial al membrilor.

Obiectivele economiei sociale sunt:

- Consolidarea coeziunii economice și sociale;
- Ocuparea forței de muncă;
- Dezvoltarea serviciilor sociale.

Ce este o întreprindere sociala

O **întreprindere socială** trebuie să respecte următoarele criterii:

- a) să acționeze în scop social și/sau în interesul general al comunității;
- b) să aloce minimum 90% din profitul realizat scopului social și rezervei statutare;
- c) se obligă să transmită bunurile rămase în urmă lichidării către una sau mai multe întreprinderi sociale;
- d) aplică principiul echității sociale față de angajați, între care nu pot exista diferențe care să depășească raportul de 1 la 8.

În plus față de întreprinderile sociale, **întreprinderile sociale de inserție** trebuie să respecte următoarele criterii:

- a) au permanent cel puțin 30% din personalul angajat aparținând grupului vulnerabil, astfel încât timpul de lucru cumulat al acestor angajați să reprezinte cel puțin 30% din totalul timpului de lucru al tuturor angajaților;
- b) au ca scop lupta împotriva excluziunii, discriminărilor și șomajului prin inserția socioprofesională a persoanelor defavorizate.
- c) au obligația de a asigura, pentru persoanele angajate, care fac parte din grupul vulnerabil, măsuri de acompaniament.
- d) statutul de întreprindere socială de inserție se certifica prin acordarea mărcii sociale. Marca socială cuprinde certificatul care atestă statutul de întreprindere socială de inserție, cu o valabilitate de 3 ani de la data emiterii, precum și un element specific de identitate vizuală. Nu se percepe taxa pentru emiterea mărcii sociale.

Modalitate obținere atestat social

- Cerere pentru acordarea atestatului de întreprindere socială – Anexă nr. 2 la HG 585/2016
- Acte de înființare și funcționare*
- Copie CI reprezentant legal/ împuternicit*
- Împuternicire notarială, după caz

Modalitate de transmitere a documentelor: prin poștă cu confirmare de primire sau personal la AJOFM - Departamentul pentru Economie socială *În copie conform cu originalul, semnată de reprezentantul legal/împuternicit.

Modalitate obținere atestat social de inserție

- Cerere pentru acordarea atestatului de întreprindere socială de inserție – Anexă nr. 6 la HG 585/2016
- Acte de înființare și funcționare*
- Copie CI reprezentant legal/ împuternicit*
- Împuternicire notarială, după caz
- Situație personal angajat – Anexă nr. 7 la HG 585/2016
- Contracte individuale de muncă ale persoanelor aparținând grupului vulnerabil*
- Documente justificative apartenența grup vulnerabil*

Modalitate de transmitere: prin poștă cu confirmare de primire sau personal la AJOFM - Departamentul pentru Economie socială

*În copie conform cu originalul, semnată de reprezentantul legal/împuternicit

Retragerea atestatului întreprinderii de economie socială

Atestarea întreprinderilor sociale se suspendă de către agențiile de ocupare în următoarele situații:

1. La solicitarea întreprinderii sociale;
2. În situația în care întreprinderea socială nu a comunicat agenției de ocupare orice modificare ale actelor de înființare sau constitutive, în termen de 15 zile de la modificare;
3. În situația în care nu respectă cumulativ următoarele obligații:
 - o de a comunica agenției de ocupare orice modificări ale actelor de înființare sau constitutive, în termen de 15 zile de la modificare;
 - o de a comunica agenției de ocupare rapoartele de activitate și situațiile financiare anuale;
 - o de a publica, în extras, în termen de 3 luni de la încheierea anului calendaristic, raportul social anual privind activitatea desfășurată și situațiile financiare anuale în Registrul unic de evidență a întreprinderilor sociale;
4. Întreprinderile sociale nu permit accesul personalului cu atribuții de control al agențiilor de ocupare, precum și al altor instituții și organe de control, în vederea exercitării de către aceștia a atribuțiilor de control potrivit prevederilor legale și să prezinte la solicitarea acestora toate informațiile, datele și documentele necesare în vederea exercitării controlului.

Istoria și dezvoltarea economiei sociale

La începutul secolului XX, economia socială era o noțiune neclară, rar întrebuințată. **În prima jumătate a secolului XX s-a dezvoltat progresiv, recâștigându-și rolul important, ajungând să se bucure de o popularitate în economie.** Al doilea război mondial a marcat însă o pauză în dezvoltarea economiei sociale. În Europa dezvoltarea economiei sociale a fost fragmentată de cele două războaie mondiale și de experiența comunistă. **În Europa Occidentală, au fost două perioade majore în evoluția economiei sociale: anii 1945–1970 și perioada până la mijlocul anilor 1970.**

Începând cu anul 1945, economia socială a avut o evoluție sinusoidală caracterizată de regres și relansare. După cel de-al doilea război mondial, mișcările cooperatiste, mutuale și asociative au dezvoltat diferite activități sub aceeași denumire generică. Aceasta a condus la fragmentarea modelului asociaționist și la criza formelor de economie socială. În timpul celor trei decenii de creștere economică de după cel de-al doilea război mondial, s-a impus statul bunăstării, bazat pe sectorul privat capitalist tradițional și pe sectorul public.

Criza anilor 1970 a demonstrat dificultățile de a reduce șomajul pe termen lung, excluziunea socială și dependent de sistemul de asistență socială, în special în mediul rural. **Economia socială era forma care răspundea cel mai bine nevoii de a crea și de a menține locurile de muncă.**

În anii 1970, economia socială a revenit din nou în centrul atenției. De la sfârșitul anilor 1980, **Uniunea Europeană a recunoscut rolul și importanța economiei sociale. Franța a fost prima țară care a legiferat economia socială și anume în anul 1981.** Inițiativa a fost urmată în anul 1990 de Consiliul Valon din Belgia, prin definirea și reglementarea sectorului economiei sociale.

În anul 1991, o lege din Italia a reglementat statutul special al întreprinderilor sociale față de mișcarea cooperatistă. Reglementări juridice privind economia socială au mai fost adoptate în: Belgia, care în anul 1995 a legiferat „*compania cu scop social*”; Portugalia a legiferat „*cooperative sociale cu răspundere limitată*”, Spania din anul 1999 prin Legea cooperativelor a inclus „*cooperativele de servicii sociale*”; Franța a adoptat „*societățile cooperative de interes colectiv*”; Regatul Unit al Marii Britanii au purtat discuțiile legate de „*compania de interes comunitar*”.

În Europa Centrală și de Est se disting trei etape de dezvoltare a economiei sociale: perioada antecomunistă, cea comunistă și după căderea regimului comunist.

Înainte de al doilea război mondial, **formele economiei sociale au reprezentat strategii de supraviețuire ale populației dezavantajate și au contribuit la incluziunea socială în zonele sărace.** Constituirea relativ târzie a statelor din Europa Centrală și de Sud-Est a influențat dezvoltarea spiritului civic și a structurii societății civile prin consolidarea egalității bazate mai degrabă pe etică și reglementări decât pe apartenență etnică și religioasă.

Regimurile comuniste cu economii planificate centralizate au stopat dezvoltarea economiei sociale. Impactul negativ asupra economiei sociale a constat în deformarea principiilor tradiționale de funcționare a economiei sociale, reducerea formelor economiei sociale, naționalizarea și încorporarea organizațiilor societății civile în structurile statului, neimplicarea cetățenilor și politizarea formelor de economie socială.

Formele economiei sociale au funcționat sub controlul strict politic și administrativ al statului, considerat unică entitate legitimă pentru desfășurarea activităților economice. Perioada de tranziție se împarte în două etape de dezvoltare a economiei sociale: în anii 1990 și după 2000.

După anul 1989, s-a trecut de la centralizarea forțată prin industrializare cu impact asupra mecanismelor de incluziune la supraliberalism și o inițială defazare și uneori lipsă a noilor mecanisme de incluziune. Modelul „cooperativist” s-a discreditat puternic în percepția publică și multe cooperative de tip comunist au falimentat. **După anul 2000 asistăm la o revigorare a formelor de economie socială prin crearea parteneriatului public-privat.** Renașterea inițiativelor de dezvoltare a proiectelor de economie socială este reflectată și de actele normative și legislative.

În contextul unor direcții europene comune de promovare a incluziunii sociale, au fost adoptate reglementări cu **impact asupra economiei sociale și s-a creat un mediu favorabil dezvoltării** prin: adoptarea legislației privind asistența socială și furnizarea de servicii sociale, descentralizarea administrației publice, promovarea parteneriatelor public-privat, accesul la finanțare publică, măsuri pro-active de răspuns la nevoile grupurilor vulnerabile.

Organizațiile economiei sociale sunt activ implicate în crearea locurilor de muncă, deși există distorsiuni în alocarea resurselor financiare, iar **rolul lor în dezvoltarea locală rămâne subestimată.** Revenirea economiilor sociale în centrul

atenției se datorează strategiei defensive a mișcării cooperatiste și „de asociere” în fața globalizării economice. Totodată contextul social și politic a fost favorabil pentru economiile sociale, prin nerezolvarea de către stat, sau piața liberă a problemelor sociale, prin eșecul socialismului centralizat URSS-China și prin vidul ideologic în căutarea unor alternative inovatoare.

În anul 1980 reprezentanții sectoarelor cooperatist, mutual și asociativ au adoptat în Franța *Carta Economiei Sociale*, document actualizat în anul 1995. **Carta Economiei Sociale** reiterează valorile și modalitatea de organizare a ei prin evidențierea **principiilor ce stau la baza acestui sector, și anume:**

- solidaritate
- responsabilitate
- libertate
- șanse egale pentru toți membrii organizației
- respect reciproc.

Un al doilea document, *Carta principiilor Economiei Sociale*, a fost propus în anul 2002 de rețeaua CEP-CMAF și include **principiile fundamentale ale economiei sociale:**

- prioritate acordată individului și obiectivelor sociale și nu capitalului;
- structuri private;
- asociere voluntară și deschisă;
- control democratic al membrilor;
- îmbinarea intereselor membrilor/ utilizatorilor și / sau a interesului general;
- apărarea și aplicarea principiului solidarității și responsabilității;
- gestiunea autonomă și independența față de autoritățile publice;
- majoritatea excedentelor să fie folosite pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă și prestarea unor servicii de interes pentru membri sau de interes general.

Conform **Cartei principiilor Economiei Sociale**, aceasta cuprinde două sub-sectoare: *cel comercial* și *cel necomercial*, iar obiectivele sunt:

- ocuparea forței de muncă,
- dezvoltarea serviciilor sociale
- consolidarea coeziunii sociale

La nivel european nu există o definiție oficială a *Economiei Sociale*, iar principala provocare care trebuie învinsă este depășirea „invizibilității sale instituționale”. De-a lungul timpului, economia socială a fost definită fie prin formele specifice, fie prin principiile promovate. Economia socială a fost înțeleasă ca „*însușind organizațiile nonprofit, cooperativele și alte forme private de întreprinderi asociate sau folosită ca sinonim pentru întreprinderi sociale*”.

Economia socială poate funcționa sub **diferite forme de organizare:** organizațiile voluntare, structuri publice sociale, cum sunt incubatoarele de afaceri, organizații cooperatiste, sau întreprinderi ale comunității care promovează produsele și serviciile.

Definiția întreprinderii sociale formulată de OECD pune accentul pe capacitatea acesteia „*de a aduce soluții inovative la problemele excluziunii sociale și șomajului*”. Deși obiectivul cel mai frecvent atribuit întreprinderilor sociale este cel de integrare prin muncă a grupurilor vulnerabile, acestea pot fi înființate și în scopuri precum dezvoltarea locală, protecția mediului, furnizarea de servicii sociale, turismul sau comerțul echitabil.

La nivel european, economia socială a adus un **aport semnificativ atât din punct de vedere economic**, cât și social, furnizând locuri de muncă remunerate pentru peste 14,5 milioane de europeni, adică aproximativ 6,5% din populația ocupată a EU-27. În țări precum Italia, **Suedia, Belgia, Franța sau Olanda** procentul este mai mare, **ajungând la valori cuprinse între 9% și 11,5% din populația ocupată.**

Crearea locurilor de muncă este o consecință a obiectivului specific al întreprinderilor sociale, și anume acela de a promova incluziunea socială a grupurilor aflate în dificultate prin creșterea oportunităților de angajare. Totodată, nu trebuie să ignorăm **cel de-al doilea rol major al întreprinderilor sociale: oferirea de servicii personalizate**, asigurând tranziția acestei categorii de persoane de la o stare de vulnerabilitate la o piață a muncii normale, la rândul lor, toate aceste activități necesitând o alocare importantă a resurselor financiare și umane.

Cu toate acestea, una dintre principalele provocări ale întreprinderilor sociale europene este dacă ofertele lor reușesc să răspundă tuturor cererilor sociale și să soluționeze cea mai mare parte a problemelor sociale pe care guvernele le proiectează asupra lor.

În concluzie, se poate menționa că economia socială a evoluat și s-a dezvoltat pe parcursul secolelor XIX și XX, avînd o evoluție sinusoidală caracterizată de regres și relansare. La fel, o dezvoltare activă se observă și în zilele noastre, în sec. XXI, avînd un aport semnificativ atât din punct de vedere economic, cât și social la dezvoltarea economică a Uniunii Europene. Economia socială are un rol important în dezvoltarea pieței muncii, fiindcă furnizează locuri de muncă pe piața muncii a Uniunii Europene.

Tipuri de întreprinderi de economie socială

Categorii de persoane juridice de drept privat care pot fi Î.S. și Î.S.I.	Categorii de persoane juridice de drept privat care pot fi Î.S. și Î.S.I.
•Societățile cooperative de gradul I	•Societățile cooperative de gradul I
•actul constitutiv și autorizația de funcționare emisă de Oficiul Național al Registrului Comerțului;	•actul constitutiv și autorizația de funcționare emisă de Oficiul Național al Registrului Comerțului;
•Cooperativele de credit	•Cooperativele de credit
•statutul și autorizația de funcționare acordată de Banca Națională a	•statutul și autorizația de funcționare acordată de Banca Națională a

României potrivit Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și decvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare;	României potrivit Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și decvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare;
---	---

Statutul de întreprindere socială se recunoaște prin dobândirea unui atestat de întreprindere socială.

Persoanele juridice de drept privat, prevazute mai sus, pot solicita un atestat de întreprindere socială, dacă actelele de înființare și funcționare conțin prevederi prin care se demonstrează faptul că:

activitatea desfășurată are scop social;

respectă principiile economiei sociale;

respectă următoarele criterii:

a) acționează în scop social și/sau în interesul general al comunității;

b) alocă minimum 90% din profitul realizat scopului social și rezervei statutare;

c) se obligă să transmită bunurile rămase în urma lichidării către una sau mai multe întreprinderi sociale;

d) aplică principiul echității sociale față de angajați, asigurând niveluri de salarizare echitabile, între care nu pot exista diferențe care să depășească raportul de 1 la 8.

Grupurile vulnerabile sunt

Persoane aflate în sistemul de protecție a copilului sau care provin din acest sistem	Persoane aflate în sistemul de protecție a copilului sau care provin din acest sistem
(în acord cu prevederile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare)	(în acord cu prevederile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare)
Hotărârea comisiei pentru protecția copilului sau, după caz, hotărârea instanței prin care a fost dispusă măsura de protecție specială,	Hotărârea comisiei pentru protecția copilului sau, după caz, hotărârea instanței prin care a fost dispusă măsura de protecție specială,
Persoane din familiile beneficiare de ajutor social	Persoane din familiile beneficiare de ajutor social
(respectând prevederile Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat cu modificările și completările ulterioare)	(respectând prevederile Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat cu modificările și completările ulterioare)
Copia deciziei pentru plată a directorului executiv al agenției județene pentru plăți și inspecție socială, respectiv a municipiului București sau talonul de plată	Copia deciziei pentru plată a directorului executiv al agenției județene pentru plăți și inspecție socială, respectiv a municipiului București sau talonul de plată

Obligatiile anuale de raportare ale unei intreprinderi sociale sunt:

- să întocmească **raportul de activitate anual** care conține aspecte privind întreaga activitate desfășurată de întreprinderea socială de inserție în perioada de raportare, specifice domeniului de activitate, inclusiv raportul social anual care conține activitățile cu caracter social, corelate cu situațiile financiare prezentate;
- să întocmească raportul social anual cuprins în raportul de activitate anual și extrasul raportului social anual, conform modelului prevăzut în anexele nr. 5A și 5B la normele metodologice;
- să întocmească **extrasul situațiilor financiare anuale.**

Beneficii acordate de stat întreprinderilor de economie sociala:

Întreprinderile sociale de inserție pot beneficia de următoarele facilități din partea autorităților administrației publice locale:

- atribuirea unor spații și/sau terenuri aflate în domeniul public al unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale, cu respectarea prevederilor *Legii administrației publice locale nr.215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, în scopul desfășurării activităților pentru care le-a fost acordată marca socială;
- sprijin, în promovarea produselor realizate și/sau furnizate, serviciilor prestate ori lucrărilor executate în comunitate, precum și în identificarea unor piețe de desfacere a acestora;
- sprijin în promovarea turismului și activităților conexe acestuia, prin valorificarea patrimoniului istoric și cultural local;
- scutiri de taxe acordate în conformitate cu prevederile *Legii nr. 227/2015 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare*, astfel: întreprinderile sociale de inserție nu datorează impozit/taxă pe clădiri pentru clădirile deținute și pentru terenurile deținute sau utilizate;
- alte facilități și scutiri de taxe și impozite acordate de autoritățile administrației publice locale, în condițiile legii;
- contracte rezervate: Autoritățile contractate pot poate rezerva dreptul de participare la procedura de atribuire doar unităților protejate autorizate și întreprinderilor sociale de inserție - Legea Nr. 98/2016 privind achizițiile publice

RAPORTARI CATRE AJOFM

1. Raport trimestrial privind activitatea sociala desfasurata de intreprinderile sociale – monitorizare trimestrială. – se completeaza un raport trimestrial pe modelul anexei nr.5A si 5B din H.G.585/2016
2. Rapoarte anuale (Conform art.9 alin(1) lit.b și lit.c din Legea 219/2015 privind economia socială aveți obligația de a comunica agenției de ocupare rapoartele de activitate și situațiile financiare pentru anul încheiat precum și de a publica,

în extras, în termen de trei luni de la încheierea anului calendaristic, raportul social anual pentru anul respectiv privind activitatea desfășurată și situațiile financiare anuale în Registrul unic de evidență a întreprinderile sociale/întreprinderile sociale de inserție).

Pentru a îndeplini aceste obligații trebuie completat:

- raportul de activitate anual conform modelului prevăzut în anexa nr.5A din H.G.585/2016
- extrasul raportului social anual conform modelului prevăzut în anexa nr.5B din H.G.585/2016
- extrasul situațiilor financiare anuale conform modelului aprobat prin ORDINUL Nr.1600/2435/2017 din 22 august 2017 pentru aprobarea modelului extrasului situațiilor financiare anuale care se publică de întreprinderile sociale/întreprinderile sociale de inserție în Registrul unic de evidență a întreprinderilor sociale.

OBLIGATII

ART.9 - Legea 2019/2015

(1) Întreprinderea socială are următoarele obligații:

a) de a comunica agenției de ocupare orice modificări ale actelor de înființare sau constitutive, în termen de 15 zile de la modificare;

b) de a comunica agenției de ocupare rapoartele de activitate și situațiile financiare anuale; compartimentul județean pentru economie socială are obligația să asigure consultarea acestor documente de către orice persoană interesată;

c) de a publica, în extras, în termen de 3 luni de la încheierea anului calendaristic, raportul social anual privind activitatea desfășurată și situațiile financiare anuale în Registrul unic de evidență a întreprinderilor sociale, prevăzut la art. 27.

(2) Întreprinderile sociale se supun controlului cu privire la respectarea condițiilor legale de desfășurare a activității, anual, pentru a se verifica respectarea criteriilor care au stat la baza eliberării atestatului de întreprindere socială.

(3) Controalele prevăzute la alin. (2) se realizează de către organele de control ale Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Ce trebuie avut în vedere la înființarea unei întreprinderi de economie socială:

1. Etapele înființării unei întreprinderi de economie socială:
 - Stabilirea sediului social / punctului de lucru;
 - Acte doveditoare spațiu;
 - Avizul locatarilor cu care se învecinează;
 - Rezervare denumire întreprindere de economie socială;
 - Realizare act constitutiv
 - Achitare taxe și depunere capital social;
 - Depunere dosar la Oficiul Registrului Comerțului;
 - Înregistrare fiscală;

- Autorizare CAEN-ului/urilor la sediul social sau punctele de lucru unde urmeaza sa se desfasoare activitatea firmei.
 - Obținerea autorizațiilor de funcționare;
2. Documente necesare înființării unei întreprinderi sociale:
- Realizarea contractelor de închiriere/comodat spațiu sediu social/puncta de lucru;
 - Realizarea actului constitutiv.
 - Depunerea dosarului la ONRC
3. Termene legale și instituții responsabile în procesul înființării unei întreprinderi de economie sociala;

Coordonator P1
Dragomir Angelica

